

SỬ DỤNG HIỆU QUẢ CÁC NGUỒN LỰC CHO PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG Ở TỈNH LÀO CAI

HOÀNG VĂN PHAI* -
NGUYỄN THANH TRÀ**

Lào Cai là tỉnh vùng cao biên giới, có nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú và những danh thắng đẹp, là vùng đất có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số (DTTS) cùng chung sống với những nét văn hóa truyền thống đa dạng. Đây chính là lợi thế, tiềm năng để Lào Cai khai thác loại hình du lịch cộng đồng (DLCĐ). Để góp phần bảo tồn nền văn hóa bản địa và mang lại lợi ích thiết thực về kinh tế cho người dân địa phương, cần sử dụng có hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai.

1. Những năm qua, Đảng bộ, chính quyền các cấp và Nhân dân tỉnh Lào Cai đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, phát triển du lịch nói chung, DLCĐ nói riêng và đạt được nhiều kết quả nổi bật. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Lào Cai lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025 xác định mục tiêu chủ yếu đến năm 2025: “Dịch vụ chiếm 44,5% trong cơ cấu kinh tế của tỉnh; tổng lượng khách du lịch đến địa bàn đạt 10 triệu lượt người, doanh thu du lịch trên 44.500 tỷ đồng”¹. Nghị quyết cũng chỉ rõ nhiệm vụ, giải pháp là: (1) Tập trung đẩy mạnh phát triển kinh tế; (2) Phát triển mạnh dịch vụ, du lịch bảo đảm thực sự là ngành kinh tế đột phá; (3) Tập trung phát triển các loại hình dịch vụ du lịch, sản phẩm du lịch bản sắc, độc đáo.

Để du lịch thực sự là ngành kinh tế đột phá, Tỉnh ủy Lào Cai đã có Đề án số 05-

ĐA/TU ngày 11/12/2020 về huy động nguồn lực cho đầu tư phát triển tỉnh Lào Cai, giai đoạn 2020 - 2025 xác định: “Tập trung nguồn lực, ưu tiên phát triển 5 loại hình du lịch chủ đạo (du lịch văn hóa; du lịch cộng đồng; du lịch đô thị; du lịch sinh thái - nông nghiệp; du lịch thể thao - mạo hiểm) gắn kết với sản phẩm du lịch, chương trình (tuyến) du lịch tại Khu Du lịch quốc gia Sa Pa”². Từ năm 2005, Lào Cai đã triển khai đề án phát triển DLCĐ tại 2 xã Bản Hồ và San Sả Hồ thuộc huyện Sa Pa để thu hút khách du lịch tạo ra các nguồn lực và sử dụng ngày càng tốt hơn.

Tuy nhiên, bên cạnh những thuận lợi thì việc sử dụng nguồn lực con người; nguồn lực tài nguyên thiên nhiên; nguồn lực cơ sở vật chất, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội; nguồn lực tài chính, tiền tệ... trong phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai còn bất cập, cụ thể là:

Thứ nhất, về nguồn lực con người, với văn hóa đặc sắc hội tụ 25 nhóm ngành dân tộc, trong đó DTTS chiếm 64% dân số toàn tỉnh. Đây vừa là nguồn lực thuận lợi cho phát triển DLCĐ nhưng cũng gặp không ít khó khăn, nhất là về trình độ dân trí, nhận thức của người dân, chất lượng nguồn nhân lực chưa cao. Mặc dù Đảng bộ và chính quyền các cấp ở tỉnh Lào Cai đã ban hành nhiều

* TS, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

** ThS, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

chủ trương, chính sách nhằm huy động, sử dụng có hiệu quả nguồn nhân lực của tỉnh, tạo việc làm, tăng thu thập, từng bước cải thiện và nâng cao đời sống của Nhân dân, tuy nhiên, do thị trường lao động chưa cân đối cung cầu, còn lãng phí nguồn lực con người, “nguồn nhân lực chất lượng cao chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển”³. Việc huy động nguồn lực trong Nhân dân còn chưa tương xứng với tiềm năng⁴.

Thứ hai, việc sử dụng các nguồn lực tài nguyên thiên nhiên; nguồn lực cơ sở vật chất, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội; nguồn lực tài chính, tiền tệ;... còn nhiều khó khăn, hạn chế. Việc kết hợp với đặc trưng của DLCĐ là loại du lịch tạo điều kiện giúp đồng bào DTTS, người dân bản địa tham gia trực tiếp vào hoạt động du lịch dựa trên những tài nguyên mà người dân địa phương có thể phục vụ cho nhu cầu du lịch, như: nhà nghỉ, ăn, uống, công việc... cũng tác động nhất định đến việc sử dụng các nguồn lực cho phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai thời gian qua. Kết quả huy động một số nguồn lực đạt thấp so kế hoạch, như: vốn hỗ trợ có mục tiêu từ ngân sách trung ương đạt 59%; vốn huy động các bộ, ngành trung ương đầu tư trên địa bàn tỉnh đạt 32%; vốn trái phiếu Chính phủ đạt 41%; vốn FDI đạt 16,4%;... Kết cấu hạ tầng được cải thiện nhưng chưa đáp ứng yêu cầu phát triển, đặc biệt là kết cấu hạ tầng khu kinh tế cửa khẩu, du lịch và các khu, cụm công nghiệp, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn còn thiếu và yếu⁵.

2. Quán triệt và tổ chức triển khai thực hiện thắng lợi các nghị quyết của của Đảng, nhất là Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng; Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/01/2017 của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn; Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Lào Cai lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025; Đề án số 10-ĐA/TU ngày 11/12/2020 của Tỉnh ủy Lào

Cai về giảm nghèo bền vững và Đề án số 05-ĐA/TU của Tỉnh ủy về huy động nguồn lực cho đầu tư phát triển du lịch, DLCĐ; huy động, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực cho phát triển kinh tế - xã hội, nhất là phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, tập trung phát triển DLCĐ trong giai đoạn tới, cần thực hiện tốt một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và Nhân dân trong sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ.

Đây là nhiệm vụ rất quan trọng trong phát triển DLCĐ theo hướng bền vững, theo đó, cần nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp, các ngành, địa phương và toàn xã hội về vị trí, vai trò, đóng góp của các nguồn lực trong phát triển DLCĐ và phát triển kinh tế - xã hội ở tỉnh Lào Cai. Thường xuyên quán triệt và tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả Luật Du lịch năm 2017, Nghị quyết số 08-NQ/TW và các tiêu chuẩn quốc gia về DLCĐ - yêu cầu về chất lượng dịch vụ... Các cơ quan quản lý du lịch các cấp, cơ quan truyền thông của tỉnh Lào Cai tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của người lao động, khách du lịch và cộng đồng trong sử dụng hiệu quả các nguồn lực; mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng, tổ chức hội nghị, hội thảo với ngành Du lịch để nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy cho cán bộ, nhân viên, người dân tham gia hoạt động du lịch tại địa phương.

Hoạt động tuyên truyền được thực hiện đa dạng bằng nhiều hình thức: văn bản hành chính; qua các chương trình tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ du lịch cho các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch; phối hợp tuyên truyền về công tác phòng, chống tội phạm tại các cơ sở lưu trú, các điểm du lịch, các điểm công cộng để bảo đảm an ninh, an toàn cho du khách; sử dụng các pano quảng cáo ngoài trời, hình ảnh tuyên truyền... Từ

đó, góp phần nâng cao, tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, sự đồng thuận thống nhất cao của chính quyền các cấp, doanh nghiệp và người dân, du khách trong sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ, phát triển kinh tế - xã hội ở tỉnh.

Hai là, phát huy vai trò của cấp ủy, tổ chức đảng và chính quyền các cấp trong lãnh đạo, chỉ đạo, sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ.

Cấp ủy, tổ chức đảng và chính quyền các cấp của tỉnh Lào Cai có vị trí, vai trò quan trọng trong lãnh đạo, chỉ đạo việc huy động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ, phát triển kinh tế - xã hội. Đặc biệt là việc lãnh đạo, khơi dậy, phát huy vai trò của các doanh nghiệp, cơ sở dịch vụ du lịch, tổ chức, lực lượng và cá nhân trong sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ. Do đó, cần phải tăng cường vai trò phát hiện, định hướng và quyết định những vấn đề có tính chiến lược; lựa chọn những vấn đề trọng tâm, trọng điểm để có các biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện hiệu quả nhằm đưa chủ trương, nghị quyết của Đảng vào thực tế cuộc sống.

Trên cơ sở các chương trình, kế hoạch, phương án đã được xác định, cấp ủy, tổ chức đảng và chính quyền các cấp cần tăng cường hơn nữa công tác kiểm tra, đôn đốc, chỉ đạo thực hiện tốt việc huy động, khai thác, sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ. Kịp thời biểu dương, khen thưởng, động viên các tổ chức và cá nhân thực hiện tốt, những điển hình, mô hình tiêu biểu để nhân rộng, triển khai; đồng thời nghiêm túc rút kinh nghiệm và xử lý vi phạm, bảo đảm tính công bằng, nghiêm minh của pháp luật.

Ba là, tiếp tục nghiên cứu, rà soát, bổ sung cơ chế, chính sách sử dụng có hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ.

Vấn đề cấp thiết là phải chỉ rõ những hạn chế, bất cập lớn nhất về cơ chế, chính sách

cho phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai hiện nay là gì? Đây là điểm nghẽn cản trở, là rào cản cần phải chỉnh sửa, sao cho phù hợp với thực tiễn. Muốn vậy, cần phải nghiên cứu, rà soát để xác định những nội dung, vấn đề cơ bản cần phải giải quyết ngay trong thời gian tới. Từ đó, nghiên cứu, bổ sung cơ chế, chính sách sử dụng có hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai theo đúng quy định, thẩm quyền của tỉnh; đồng thời kiến nghị với Đảng, Nhà nước đối với những vấn đề vượt khỏi phạm vi, thẩm quyền của tỉnh.

Tiếp tục nghiên cứu, ban hành cơ chế, chính sách ưu tiên cho đầu tư phát triển đồng bộ hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, nhất là hạ tầng giao thông; huy động nguồn và sử dụng hiệu quả nguồn vốn từ xã hội đầu tư cho công tác xây dựng quy hoạch du lịch, đào tạo nguồn nhân lực du lịch, xúc tiến, quảng bá du lịch, bảo vệ tài nguyên và môi trường, bảo tồn, tôn tạo và phát huy các giá trị văn hóa lịch sử, lễ hội dân gian, làng nghề truyền thống phục vụ du lịch và phát triển DLCĐ. Thường xuyên nắm bắt tình hình triển khai, tiến hành tổng kết, đánh giá về tính hiệu quả, khả thi, xác định những vướng mắc, bất cập để kịp thời điều chỉnh, bảo đảm các chính sách được thực hiện đầy đủ, đáp ứng mục tiêu đã đề ra nhằm duy trì và củng cố vững chắc niềm tin xã hội.

Bốn là, phối hợp chặt chẽ giữa các sở, ban, ngành và các lực lượng chức năng, cộng đồng doanh nghiệp và người dân trong sử dụng hiệu quả các nguồn lực.

Việc phối hợp công tác liên ngành giữa các sở, ban, ngành và các lực lượng chức năng nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác, bảo đảm an ninh, trật tự trong hoạt động du lịch; trao đổi, cung cấp thông tin, tư liệu, số liệu cần thiết về khách du lịch nói chung và xuất cảnh, nhập cảnh, quá cảnh qua các cửa khẩu biên giới của tỉnh Lào Cai nói riêng nhằm

phục vụ công tác thống kê du lịch và quản lý khách du lịch. Kết quả của việc phối hợp này sẽ giúp cơ quan chức năng nắm chắc về lượng khách du lịch đến tỉnh Lào Cai, khách DLCĐ, khách trong nước, khách quốc tế; chỉ ra những nội dung nào, lĩnh vực nào, nguồn lực nào được sử dụng hiệu quả và chưa hiệu quả; tác động của phát triển DLCĐ đến phát triển kinh tế - xã hội nhanh và bền vững; đến quốc phòng, an ninh. Đây là cơ sở khoa học để các cơ quan chức năng tham mưu cho Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân các chính sách, giải pháp quản lý nhà nước về du lịch, DLCĐ và bảo vệ chủ quyền, an ninh, trật tự biên giới quốc gia; phối hợp đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật góp phần thu hút, thúc đẩy tăng trưởng khách du lịch, phát triển DLCĐ của tỉnh.

Phối hợp chặt chẽ giữa các sở, ban, ngành và các lực lượng chức năng, cộng đồng doanh nghiệp và người dân, đặc biệt là lực lượng vũ trang đứng chân trên địa bàn trong tham gia bảo vệ môi trường du lịch, an toàn tính mạng tài sản, quyền và lợi ích hợp pháp của khách du lịch và của các cơ quan, doanh nghiệp du lịch, các tổ chức, cá nhân hoạt động, kinh doanh du lịch phù hợp với luật pháp. Kết hợp trong xây dựng các quy hoạch, đề án, kế hoạch phát triển DLCĐ, phát triển kinh tế - xã hội phù hợp với xây dựng khu vực phòng thủ, bảo đảm các yêu cầu về quốc phòng, an ninh; đẩy mạnh xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân vững chắc.

Năm là, đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong phát triển DLCĐ - nguồn lực quan trọng trong khai thác, huy động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực khác cho phát triển DLCĐ ở tỉnh Lào Cai.

Với đối tượng tham gia thực hiện DLCĐ chủ yếu là người nông dân - chủ hộ ở vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới với trình độ dân trí thấp, ở tuổi trung niên, chủ yếu làm du lịch theo kinh nghiệm. Vì vậy, đào tạo, bồi

dưỡng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực là yêu cầu bức thiết, là giải pháp đột phá, then chốt trong phát triển DLCĐ. Song, bám sát đặc điểm của tỉnh Lào Cai để đào tạo nguồn nhân lực cho DLCĐ và cần có một quá trình đòi hỏi tính kiên trì, liên tục, đổi mới và sáng tạo. Nội dung, phương pháp phải đa dạng, linh hoạt, phù hợp với từng đối tượng cụ thể; phải đi từ phương pháp học trực quan, sinh động, gắn kết với bài tập tình huống, thảo luận chuyên sâu..., cho đến học ngoại ngữ “thực hành tại chỗ”...

Cần khơi dậy, phát huy ý chí quyết tâm của tất cả các lực lượng từ chính quyền đến doanh nghiệp và người dân trong khai thác, huy động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực cho phát triển DLCĐ.

Mặt khác, tiếp tục thu hút nguồn nhân lực có trình độ cao, đẩy mạnh hoạt động liên doanh, liên kết trong đào tạo nguồn nhân lực nhằm mở rộng quy mô, hình thức đào tạo. Đáp ứng yêu cầu của phát triển DLCĐ bền vững□

Chú thích:

1, 3. Nghị quyết số 01-NQ/ĐH ngày 16/10/2020 của Đảng bộ tỉnh Lào Cai về Đại hội đại biểu lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025.

2, 5. Đề án số 05-ĐA/TU ngày 11/12/2020 của Tỉnh ủy Lào Cai về huy động nguồn lực cho đầu tư phát triển tỉnh Lào Cai, giai đoạn 2020 - 2025.

4. Đề án số 10-ĐA/TU ngày 11/12/2020 của Tỉnh ủy Lào Cai về giảm nghèo bền vững tỉnh Lào Cai, giai đoạn 2020 - 2025.

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng bộ tỉnh Lào Cai. Văn kiện Đại hội Đảng bộ tỉnh Lào Cai lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025. Lào Cai, tháng 12/2020.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I, II. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.

3. Luật Du lịch năm 2017.

4. Nghị quyết số 39-NQ/TW ngày 15/01/2019 của Bộ Chính trị về nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác, sử dụng và phát huy các nguồn lực của nền kinh tế.